

איסור פרסום פרטים מזהים

בעניין שבין :

1. [REDACTED]

2. [REDACTED]

ע"י ב"כ עוה"ד עירא הדר ומיכל עדן
רח' אבן גבירול 62/44, תל אביב 6436211
טל': 03-5280247, פקס: 050-8971764

המבקשות

נגד

היועץ המשפטי לממשלה

ע"י ב"כ שכתובתו למסירת מסמכים היא:

משרד הרווחה והשירותים החברתיים, לשכת היועמה"ש
שד' ירושלים 22, יפו 68022
טל': 03-5138200 פקס: 03-5138222

המשיב

הקטין

ובעניין:

[REDACTED]

עמדת היועץ המשפטי לממשלה

להלן עמדת היועץ המשפטי לממשלה.

העובדות

1. בדצמבר 2013 הגישו המבקשות לבית-משפט נכבד זה "בקשה למתן צו הורות פסיקתי". בבקשה נטען כי המבקשות הן בנות-זוג מיום 5.5.08, וכי ביום 29.8.10 המבקשות נישאו זו לזו בקנדה, הן רשומות במשרד הפנים כנשואות והן איחדו את שמות משפחותיהן לשם משפחה משותף (פסקאות 1-3 לבקשה).
2. כן נטען בבקשה כי בין המבקשות נחתם הסכם לחיים משותפים, שניתן לו תוקף של פסק-דין, וכי המבקשות ערכו צוואות הדדיות (פסקאות 6-7 לבקשה).
3. עוד נטען בבקשה כי ביום [REDACTED] נולד למבקשת 1 הקטין [REDACTED] מתרומת זרע אונימיית מבנק הזרע (פסקה 4א) לבקשה). ביום 20.1.13 נתן בית-המשפט למשפחה צו אימוץ, לפיו המבקשת 2 מאמצת את הקטין [REDACTED] כאם נוספת (תיק אימוץ [REDACTED], פסקה 8 ונספח א לבקשה).
4. ביום [REDACTED] נולד [REDACTED] הקטין נשוא הבקשה. הקטין נולד לאמו המבקשת 2 מתרומת זרע אונימיית מבנק הזרע (פסקה 4ב) לבקשה).
5. בבקשה למתן "צו הורות פסיקתי" מבקשות המבקשות כי בית משפט נכבד זה ייצור קשר של הורות בין המבקשת 1 לקטין [REDACTED], וזאת, כאמור, לא באמצעות צו אימוץ (כפי שנעשה ביחס לקטין [REDACTED]), אלא באמצעות "צו הורות פסיקתי".

ב. פונדקאות חו"ל

20. עמדנו על כך כי ההתפתחות המשפטית בתחום ההורות נוצרה בהתאם לשינויי העיתים, לאמור: תחילה, ומה שנים רבות וארוכות, הוכרה ההורות הביולוגית וההורות הנוצרת בדרך של אימוץ. בהמשך, החל משנות ה-90 של המאה שעברה ואילך, הוכר גם "מסלול" הפונדקאות, במסגרתו נוצר קשר ההורות באמצעות צו שיפוטי, שהמחוקק מכנה בשם "צו הורות".
21. כעת, נעמוד על התפתחות נוספת, שהחלה בעשור האחרון לערך, היא התופעה של פונדקאות חו"ל. לסקירה מקיפה של התופעה והיבטיה, ראו הסקירה שהוכנה עבור וועדת האג "A Preliminary Report on the Issues arising from International Surrogacy Arrangements", כן ראו ספרם של K. Trimmings & P. Beaumont: <http://www.hcch.net/upload/wop/gap2012pd10en.pdf> International Surrogacy Arrangements – legal Regulation at the International Level (Hart Publishing 2013).
22. התופעה, המכונה בשם "פונדקאות חו"ל", עניינה מקרים בהם אזרח או אזרחים ישראליים, מתקשרים עם אזרחית זרה בהסכם פונדקאות, כשהתינוק נולד בחו"ל. על הסכם זה לא חל חוק הפונדקאות הישראלי, נוכח הוראתו המפורשת של המחוקק בסעיף 2(2) לחוק הסכמים לנשיאת עוברים, לפיה החוק חל רק מקום בו גם הפונדקאית היא תושבת ישראל.
23. לפיכך, לכתחילה עמדת המדינה במקרים של פונדקאות חו"ל הייתה העמדה הבאה: במקרה בו קטין נולד בפונדקאות חו"ל, יש לערוך תחילה בדיקת רקמות. היה ומוכח – בדרך של בדיקת רקמות ופסק-דין – קשר גנטי למי מהורים, הילד יקבל אזרחות ישראלית, יירשם במרשם האוכלוסין, תוך רישום ההורה הגנטי כחורה במרשם. אם וככל שלהורה הגנטי יש בן/בת-זוג, ובן/בת-הזוג מעוניין שיווצר קשר של הורות בינו לבין הקטין, הרי – בהיעדר קשר גנטי בין השניים – עליו לנקוט בהליכי אימוץ.
24. עם זאת, בהמלצת בית-המשפט העליון הנכבד, שניתנה במסגרת בג"ץ 566/11 ממש נ' משרד הפנים, פורסם בנבו (2014) (להלן – בג"ץ ממש), הודיעה המדינה – על דעת היועץ המשפטי לממשלה – כי אין לה התנגדות לכך שבהליכי פונדקאות חו"ל, לאחר הוכחת הקשר הגנטי (בהתאם להליכים לפי חוק מידע גנטי, התשס"א-2000), יבקש בן-זוגו של ההורה הגנטי מבית-המשפט למשפחה ליצור קשר של הורות בינו לבין הקטין בדרך של "צו הורות פסיקטי", ולא דווקא בדרך של "צו אימוץ". זאת, תוך שהודגש שמדובר במסלולים שהם קרובים מבחינה עניינית: שני המסלולים יוצרים קשר של הורות בדרך משפטית – באמצעות הליך שיפוטי-קונסטיטוטיו – הבוחן את עיקרון טובת הילד.
25. בהערת אגב נעיר כי הביטוי "צו הורות פסיקטי" בא לעולם בשל כך שמדובר ב"צו הורות" שאינו יציר החוק (שכן, כנזכר, חוק הפונדקאות הישראלי אינו חל על פונדקאות חו"ל), אלא הוא יציר הפסיקה; המלצת בית-המשפט שבבג"ץ ממש הנ"ל החילה בדרך של היקש – בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה – את המושג "צו הורות" גם על מקרים של פונדקאות חו"ל.
26. נכונותה המתוארת של המדינה להחיל את "צו הורות הפסיקטי" על מקרים של פונדקאות חו"ל נעשתה בהירות, לבל נימצא חודרים לתחומם של המחוקק, ובין השאר לאור קיומן של המלצות ועדת מור-יוסף, שכבר המליצו על הרחבת החקיקה באופן בו צו הורות יינתן גם במצבים של פונדקאות חו"ל, בהינתן תנאים מסוימים. בפרט ציינה המדינה כחלק מההסכמה שניתנה על ידה בבג"ץ ממש הנ"ל כי:
- "נבהיר שהסכמתנו זו ניתנת בנסיבות המיוחדות של המצב, לעת הזו ועד להשלמת החקיקה, ולא כהסכמה לכינונו של 'צו-הורות-הפסיקטי' ביחס לפונדקאות חו"ל כמוסד משפטי עצמאי בשיטתנו, לצד מוסד האימוץ ולצד מוסד 'צו הורות' (הניתן לפי חוק הפונדקאות הישראלי). והכול,

35. וועדת השרים החליטה לתמוך בהצעת החוק האמורה, אך זאת "על פי העקרונות שהוסכמו בין חברי הכנסת המציעים למשרד המשפטים, משרד האוצר, משרד הפנים, משרד הבריאות ומשרד הרווחה והשירותים החברתיים ובתנאי שהליכי החקיקה ייעשו תוך תיאום עם המשרדים האמורים".
... מצ"ב ומסומן "ב" העתק מהחלטת ועדת השרים.

36. העקרונות שסוכמו בין חברי הכנסת המציעים למשרדי הממשלה הנוכחים הם אלו:

(א) **"צו הכרה בהורות"** – ההסדר המוצע הוא של הליך מהותי ליצירת קשרי הורות, ולא של רישום במרשם האוכלוסין (ללא הליך מהותי כאמור). ההליך המהותי המוצע יאפשר לשני בני זוג, שחתמו ביניהם על "הסכם הורות", להגיש לבית-המשפט למשפחה בקשה ל"צו הכרה בהורות בן זוג לילד". זאת, במקרה בו בת הזוג התעברה מתרומת זרע אנונימית. "הסכם הורות" הוא הסכם בין בני זוג, לפיו מסכימה בת זוג להתעבר מתרומת זרע כדי שיתקיימו יחסי הורות ביניהם במשותף לבין הילד. "בני זוג" הם מי שחיים יחד ומקיימים חיי משפחה ומשק בית משותף ואינם נשואים לאחר.

(ב) **התנאים לצו הכרה בהורות** – בית המשפט יוכל להיעתר לבקשה וליתן "צו הכרה בהורות" לאחר לידת הילד רק אם התקיימו התנאים הבאים: לבני הזוג מלאו 21; הם תושבי ישראל; הם בני זוג במשך 18 חודשים לפחות לפני שערכו את הסכם ההורות; לא חלפו 90 יום מיום הלידה ועד יום הגשת הבקשה; הבקשה נתמכה בתצהיר, לפיו בן הזוג לא הורשע בעבירת אלימות או מין, שמפאת חומרתה או נסיבותיה קיים חשש לפגיעה משמעותית בטובת הילד שיוולד. התנאי לפיו על הבקשה להיות מוגשת תוך 90 ימים מיום הלידה, כמו גם התנאי לעריכת "הסכם הורות" טרם ההפריה, מטרתם לצמצם את "צו הכרה בהורות" רק למצבים בהם ההורה הלא-ביולוגי נועד לכתחילה להיות הורה של הילד, ואין מדובר בהחלפת הליכי האימוץ מקום בו אדם מבקש להיות הורה של ילדו של בן זוגו בשלב מאוחר יותר.

(ג) **עיקרון טובת הילד** – בית המשפט לא ייתן "צו הכרה בהורות" אם נוכח שהדבר נוגד את טובת הילד. בית-המשפט רשאי להסתייע לשם כך בתסקיר עובד סוציאלי. וראו גם הדרישה, שהזכרנו לעיל, בדבר היעדר הרשעה בפלילים של בן הזוג, שנובעת אף היא מעיקרון טובת הילד.

(ד) **"צו הכרה בהורות" הינו צו קונסטיטוטיווי** – עם מתן צו הכרה בהורות, יחיו בין בן הזוג לבין הילד יחסי הורות במשותף עם אמו הביולוגית. "יחסי הורות" פירושה מערכת חובות, זכויות וסמכויות הקיימת בין הורה לילדו לפי כל דין.

37. ביום 28.5.2014 הגיש השר אורי אריאל ערר על החלטתה האמורה של ועדת השרים וביקש להביא את החוק לדיון מתודש בממשלה.

38. בינתיים, כידוע, הוחלט על קיום בחירות במדינת ישראל, והערר, כמו גם הצעת החוק, לא קודמו.

39. מכל מקום, נמצאנו למדים כי משרדי הממשלה הנוכחים גילו נכונות ליצור בחקיקה "מסלול" חדש וייחודי – "צו הכרה בהורות" – שיהווה דרך נוספת ליצירת קשר של הורות משפטית. זאת, מקום בו קיים קשר זוגי נמשך, ובת הזוג התעברה מתורם זרע אנונימי כחלק מהסכם, שנחתם בין בני הזוג.

40. גם במסלול חדש זה התקיימו שני עקרונות הבסיסיים, המאפיינים את כל המסלולים ליצירת קשר של הורות משפטית, בהיעדר קשר גנטי בין המבקש להיות הורה בהליך משפטי, לבין ילד ביולוגי של אחר, והם: קיומו של הליך שיפוטי, היוצר את קשר ההורות; ותחולתו של עיקרון העל של טובת הילד. כך הוא ביחס לצו אימוץ; כך הוא ביחס לצו הורות, בין צו הורות על-פי חוק הסכמים לנשיאת עוברים, בין "צו הורות פסיקטי" (כנוכח לעיל); כך מוצע שיהיה ביחס ל"צו הכרה בהורות".

48. נראה כי בהקשר זה יש לגשת לאדן המשפטי הנוסף שהזכרנו, והוא דברי בית-המשפט העליון הנכבד בבג"ץ ממש.

בג"ץ ממש

49. בבג"ץ ממש נדונו שני תיקים מאוחדים, כשלענייננו החשוב הוא עניינם של **טבק-אבירים**. דובר שם במקרה של שני תושבי ישראל, שהתקשרו בהסכם פונדקאות עם אזרחית ארצות-הברית. משנולדה בת, נערכה בדיקה גנטית והתברר כי אחד העותרים הוא אביה הגנטי של הילדה. לפיכך, קיבלה הילדה אזרחות ישראלית, ונרשמה במרשם האוכלוסין כך שההורה הגנטי רשום כאביה. בן זוגו של האב הגנטי ביקש להיות מוכר אף הוא כאביה של הילדה. בקשה זו התבססה, בין היתר, על תעודת הלידה האמריקאית של הבת, בה נרשמו האב הגנטי ובן זוגו כהוריה של הילדה, וכן על יסוד צו שיפוטי אמריקאי שניתן בעניין.

50. כאמור, עמדת המדינה הייתה תחילה בעניין זה כי המסלול בו בן-הזוג צריך לנקוט הוא מסלול האימוץ, בהיעדר קשר גנטי בינו לבין הקטינה. עם זאת, במהלך הדיון בעתירה ובהמלצת בית-המשפט העליון הנכבד, הודיעה המדינה – על דעת היועץ המשפטי לממשלה – כי אין לה התנגדות לנקיטה במסלול "צו ההורות הפסיקטי", כאמור, בכפוף לתנאים שפורטו שם ולעיל.

51. בית-המשפט העליון בירך שם את היועץ המשפטי לממשלה על השינוי בעמדתו ("על השינוי בעמדת המשיבים ראוי לברך": שם, בפסקה 36). בית-המשפט העליון הוסיף ועמד שם על כך ש"צו ההורות הפסיקטי" ניתן לראשונה בבית-המשפט למשפחה דווקא לא במקרה שעסק בפונדקאות חו"ל אלא במקרה של שתי נשים, שקיימו ביניהן קשר זוגי, כאשר האחת תרמה את הביצית והשנייה נשאה את הביצית המופרית ברחמה וילדה את התינוק שנולד. האם היולדת נרשמה במרשם האוכלוסין כאמו של הילד, ותורמת הביצית ביקשה להירשם כאם נוספת. בית-המשפט למשפחה קבע שבמקרה זה ניתן להסתפק ב"צו הורות פסיקטי" על דרך ההיקש מ"צו ההורות" המוצא בהליכי פונדקאות. וכך ציינה שם כב' הנשיאה דהיום נאור בהקשר זה:

"עדיף לילד כי תושג הכרעה משפטית מחייבת בעניין מעמדו כלפי ההורה שאינו הורה ביולוגי... כפי שהובהר לאורך ההליכים, לאחרונה ניתנים בבתי המשפט לענייני משפחה אף 'צווי הורות פסיקטיים', כאשר נחה דעתו של בית המשפט, על יסוד הראיות המוצגות לו, כי לפני הורות שיש לקובעה בצו (ראו לדוגמא: תמ"ש (ת"א) 60320/07 ת.צ. נ' היועץ המשפטי לממשלה [פורסם בנבו] (4.3.2012), בו נקבעה הורותו של שתי נשים לילד שנולד להן בישראל, כאשר אחת מהן תרמה את הביצית והשנייה נשאה את ההיריון, והמדינה לא ערערה על פסק הדין" (שם, בפסקה 43).

מסקנתו של עיון

52. דומה בעיננו כי הרוח העולה מהמובא לעיל בבג"ץ ממש היא כי מקום בו קיים קשר זוגי נמשך בין בני זוג טרם ביצוע הליכי ההפריה שהביאו להולדתו של הילד, אין מניעה לאפשר לבן הזוג – שאין לו קשר גנטי עם הקטין – לנקוט בהליך של "צו הורות פסיקטי", על מנת להביא ליצירתו של קשר הורות עם הקטין. העיקר הוא קיומו של הליך משפטי, שיביא ליצירת הקשר בהתאם לעיקרון העל של טובת הילד:

"קביעה משפטית ברורה של בית משפט לענייני משפחה כי יחסייהם של ההורה הלא-ביולוגי והילד הם יחסי הורות לכל דבר ועניין – בין אם היא נעשית בצו אימוץ או ב'צו הורות פסיקטי' – תמנע כל טענה עתידית שהיחסים אינם יחסי הורות. הניסיון השיפוטי מלמד, למרבה הצער, כי טענות כאלה עלולות להתעורר אגב סכסוכים בין בני המשפחה, כגון סכסוכי ירושה, משמורת או מזונות חלילה.

מובן כי הורים צעירים אינם מכלכלים את צעדיהם רק מתוך חשש מסכסוכים עתידיים שעלולים להתגלע ברבות הימים בנוגע לילדיהם, וגם העותרים – שזה מקרוב הקימו את משפחותיהם – אינם חייבים לעשות כן. ואולם, הורים המבקשים להסיר כל ספק משפטי ולהבטיח כי טענות לפיהן הילד 'שייד' רק לאחד מבני הזוג לא יועלו בעתיד – טוב יעשו אם לא יסתפקו ברישום במרשם האוכלוסין... וישלימו הליך פורמאלי בבית המשפט לענייני משפחה, הליך שיעגן באופן מוחלט את הורותו של תהורה תלא-ביולוגי לרך הנולד גם בדין הישראלי" (שם, בפסקה 44. ההדגשות הוספו).

53. סברנו כי הרוח העולה מהאמור לעיל בבג"ץ ממט, מובילה למסקנה, כי גם בענייננו אין מניעה לנקוט בהליך של "צו הורות פסיקתי", לאמור הליך משפטי, שייצור (קונסטיטוטיובית) – בדרך של צו – קשר מחייב של הורות בדרך משפטית, תוך הידרשות לעיקרון העל של טובת הילד באמצעות תסקיר (או למצער, בדיקה בדרך שתיקבע על-ידי שירותי הרווחה).

54. עם זאת, ברי בענייננו כי הסייגים ל"צו הורות פסיקתי" מעין זה חייבים להיות, למצער, הסייגים עליהם עמדנו לעיל, במסגרת דיונו בהצעת החוק שהזכרנו, והם: לבני הזוג מלאו 21; הם תושבי ישראל; הם בני זוג במשך 18 חודשים לפחות לפני שערכו את "הסכם ההורות"; הסכם ההורות נערך טרם ביצוע הליכי ההפריה; לא חלפו 90 יום מיום הלידה ועד יום הגשת הבקשה; הבקשה נתמכה בתצהיר, לפיו בן הזוג לא הורשע בעבירת אלימות או מין, שמפאת חומרתה או נסיבותיה קיים חשש לפגיעה משמעותית בטובת הילד שייוולד (מאליו יובן כי בתצהיר לא ייעשה כל שימוש אחר, זולת לצורך ההליך המשפטי).

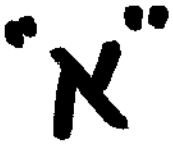
55. סייג ברור נוסף, שחייב להתקיים הוא הסייג – הנזכר, כאמור, אף הוא בהצעת החוק – לפיו הילד נולד מתרומת זרע אנונימית. ראו לעניין זה דברי בית-המשפט העליון הנכבד בפרשת ירוס-חקק (ע"א 10280/01, פ"ד נט(5) 64 (2005)):

"השאלה, לכאורה, מתעוררת על רקע העובדה שבהיולדם כתוצאה מהפרייה מלאכותית בזרעם של תורמים אלמוניים, זהות אבותיהם של הקטינים אינה ידועה, ואף ניתן להניח כי לא תיודע... לכאורה ניתן לחקשות, אם לילד שנולד מתרומת זרע אנונימית יש 'אב'... שאלה זו אינה פשוטה, כלל-ועיקר. הפרייה המלאכותית של אישה, בזרע שנלקח מתורם זר, יוצרת מכלול סבוך של שאלות רפואיות, פסיכולוגיות, מוסריות ומשפטיות. בדבר מעמדו המשפטי של תורם הזרע ובשאלת אבהותו לצרכים שונים נחלקו הדעות, הן בדין העברי והן בקרב המלומדים... אך מכאן לא נובע... כי אימוצם של הילדים, במתכונת המבוקשת על-ידי המערערות, אינה לטובתם; שכן, שאלת טובתם של הילדים טעונה בירור נפרד" (שם, בפסקה 12 לפסק-הדין).

56. בנסיבות המקרה שלפנינו, התמלאו כל התנאים האמורים (אם כי נכון כי המבקשות ישלימו את בקשתם ויתמכו אותה בתצהיר בדבר היעדר עבר פלילי). לפיכך, אין לנו התנגדות כי בנסיבות המקרה שבפנינו יפעל בית-משפט נכבד זה במסלול של "צו הורות פסיקתי".

57. בשולי הדברים נעיר כי המבקשות ביקשו, כאמור, לפטור אותן מן הצורך בצירוף תסקיר. כאמור, צו הורות פסיקתי מחייב ברגיל עריכת תסקיר (או בדיקה של רשויות הרווחה, לפיה אין חשש לפגיעה בטובת הילד), כפי שכך מחייב חוק הפונדקאות הישראלי ביחס ל"צו הורות", המתנהל במקרים של פונדקאות-ישראל.

58. עם זאת, בעניין זה נבקש מבית-משפט נכבד זה – אם וככל שהדבר דרוש – כי תינתן לנו האפשרות להגיש תשובה מפורטת, שכן עדיין לא ניתנה לנו האפשרות להגיב לבקשתן זו של המבקשות.

מספר פנימי 482317

הכנסת התשע-עשרה

מרב מיכאלי	יוזמים:	חברי הכנסת
מיכל רוזין		
איתן כבל		
יצחק הרצוג		
זהבה גלאון		
אילן גילאון		
ניצן הורוביץ		
דב חנין		
קארין אלהרר		
עפר שלח		
רון הופמן		
עדי קול		
תמר זנדברג		
עמרם מצנע		
יחיאל חיליק בר		
עמר בר-לב		
איציק שמולי		

מצטרפים: חברי הכנסת
שלי יחימוביץ'
מירי רגב

1432/19/פ

הצעת חוק מרשם האוכלוסין (תיקון – רישום בת זוג או בן זוג כהורה), התשע"ג–2013

- תיקון סעיף 21 .1 בחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה–1965 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף
– 21
- (1) בכותרת השוליים, במקום "שם האב כשהאישה פנויה" יבוא "רישום
הורה";
- (2) האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) שם בת הזוג, ידועה בציבור או נשואה, של אם הילד הנולד מתרומת זרע תירשם על פי הודעת האם ובת הזוג כאחת, או על פי פסק דין של בית משפט או בית דין מוסמך;

(ג) שם בן הזוג, ידוע בציבור או נשוי, של אב לילד הנולד מתרומת ביצית יירשם על פי הודעת האב ובן הזוג כאחד, או על-פי פסק-דין של בית משפט או בית דין מוסמך."

הוראת מעבר 2. בת או בן זוג שהחלו בהליך אימוץ שטרם הושלם ערב תחילתו של חוק זה, יוכלו להירשם במרשם האוכלוסין לפי הוראות סעיף 21 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 1 לחוק זה, אף ללא צורך בהשלמת הליך האימוץ."

דברי הסבר

בישראל של המאה ה-21 ישנן משפחות רבות החורגות מהגדרת המשפחה המסורתית של אב, אם וילדים. קבוצה בולטת בקרב משפחות אלו הם בנות/בני זוג מאותו המין. בשנים האחרונות גוברת המגמה בקרב זוגות נשים וזוגות גברים להביא ילדים לעולם, דרך שימוש בטכנולוגיות פריון קיימות (לרוב, תרומת זרע אצל זוגות נשים ותרומת ביצית ושימוש באם פונדקאית בזוגות גברים).

מטרתה של הצעת החוק היא לאפשר הליך של רישום בן/בת הזוג, שאינם החורה הביולוגי, בסמוך לאחר לידת הילדה. ברוב המקרים מדובר בזוגות הבוחרים להביא יחד ילד לעולם, ובשל המנגנון הביולוגי רק אחד ההורים יכולים להיות קשורים ביולוגית לילד, הגם ששני ההורים מתפקדים כהורים מלאים לכל דבר ועניין.

בהתאם למצב החוקי הקיים, בני זוג, גבר ואישה, נשואים, נרשמים באופן אוטומטי כהורי הילדה הנולדת. במקרה של ילד הנולד לאישה פנויה, סעיף 21 לחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965, קובע שאבי הילד יירשם על פי הודעת האב והאם כאחד, או על פי פסק דין של בית משפט או בית דין מוסמך, וזאת ללא כל דרישה להוכחת קשר ביולוגי בין הגבר הנרשם ובין הילדה הנולדת.

הצעת החוק באה להשוות את מעמדם של זוגות חד מיניים למצבם של זוגות הטרוסקסואלים בכל הנוגע לרישום בן/בת הזוג כהורה, ובפרט ביחס לזוגות הטרוסקסואלים העושים שימוש בתרומת זרע עד עתה נדרשים בת/בן הזוג שאינם החורה הביולוגי לעבור תהליך בירוקרטי של אימוץ על מנת להירשם כהורי הילדים. יצוין שביום 12.5.2012 הודיע היועץ המשפטי לממשלה כי מעתה בן זוג של הורה פונדקאי לא יזדקק לתהליך אימוץ ממושך. הואיל וכרוב המוחלט של המקרים זוג נשים אינן משתמשות בפונדקאית לצורך הבאת ילדים לעולם, הודעת היועץ המשפטי רלוונטית לזוגות גברים חד מיניים, ולא פותרת את מצבן של נשים, שבהתאם לנתונים להלן, נדרשות ליותר צווי אימוץ.

בשל העובדה שישנם מאות תיקים בתהליכי אימוץ שטרם הושלמו, מוצע לקבוע הוראת מעבר שזוג שהחל בתהליכי אימוץ שטרם הושלמו, יוכל להירשם מיום פרסומו של חוק זה, ללא צורך בהשלמת הליך האימוץ.

בהתאם לנתונים שהתקבלו מהשירות למען הילד, ביום 3.4.2013, מדי שנה עולה מספר הבקשות לצווי אימוץ במשפחות חד מיניות, כשבשנת 2012 הוגשו 176 בקשות לצווי אימוץ במשפחות חד מיניות, מתוכם 58 גברים ו-116 נשים. מספר הבקשות לצווי אימוץ במשפחות חד מיניות שהתקבלו בשנת 2012 עומד על שני שלישים מסך מספר הבקשות לצווי אימוץ קרובים שהתקבלו בסך הכל. עוד נמסר שלמעט בקשות בודדות מאוד, כל הפניות לבקשות לצווי אימוץ הן במשפחות חד מיניות מאושרות. יש לציין שהצעת החוק אינה כוללת הסדר רישום חלופי בכל הנוגע לילדים מקשר קודם של בן/בת הזוג כך שהליך אימוץ קרובים במקרים אלה יישאר על כנו.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט' בתמוז התשע"ג – 17.6.13

ג

מזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/872 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 18.05.2014.

הצעת חוק מרשם האוכלוסין (תיקון - רישום בת זוג או בן זוג כהורה),
התשע"ג-2013 של ח"כ מרב מיכאלי ואחרים (פ/1432)

חק/872.

מ ח ל י ט י ס, בהתאם לסעיף 66 בתקנון לעבודת הממשלה – לתמוך בהצעת חוק מרשם האוכלוסין (תיקון - רישום בת זוג או בן זוג כהורה), התשע"ג-2013 של ח"כ מרב מיכאלי ואחרים (פ/1432), על פי העקרונות שהוסכמו בין חברי הכנסת המציעים למשרד המשפטים, משרד האוצר, משרד הפנים, משרד הבריאות ומשרד הרווחה והשירותים החברתיים ובתנאי שהליכי החקיקה ייעשו תוך תיאום עם המשרדים האמורים.